Málinský hlásnik

3

www.malinec.sk, novinymalinec@gmail.com

Vydáva obec Málinec | september 2022 | ročník XVI. – číslo 3 | Cena: 0,- € nepredajné

VIETE, ŽE...?

Studničku – prameň "U Slančíkov" pri ceste do Salaša v minulosti ľudia nazvali "Pod Hutou".

Na základe spomienok Jána Findru-Košarca napísaných v roku 1966 sa dozvedáme, že: *"V roku 1820 postavili skláreň vyše kameňolmu* (Stará skala) *nad terajšou sódovkárňou* (budova vedľa prameňa) *a studničku aj dnes Pod hutou menujú."*

Spracoval: Juraj Janšto

ZRNKO MÚDROSTI

Roky... nemali by
pre teba znamenať nič.
Kto ti kázal ich počítať
alebo brať na ne zreteľ?
Vo svete divej prírody
sa čas meria iba
ročnými obdobiami.
Vtáča nevie,
kedy sa narodilo,
ružový krík nepočíta
svoje narodeniny.

Marie Corelli (1855 - 1924)

Voľby 2022

Voľby do orgánov samosprávy obcí a voľby do orgánov samosprávnych krajov sa uskutočnia v sobotu **29. októbra 2022** od 7:00 hod. do 20:00 hod.

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu

1. Igor Lacko, Ing., 44 r., starosta, Slovenská národná strana, SMER - sociálna demokracia, HLAS – sociálna demokracia

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do OZ

1. Jaroslav Balog, 47 r., manipulačný pracovník, nezávislý kandidát
2. Zuzana Debnáriková, JUDr., 34 r., asistentka riaditeľa, Slovenská národná strana
3. Iveta Gajdošová, Mgr., 48 r., učiteľka, HLAS – sociálna demokracia
4. Ľubomír Jakuba, 58 r., školník, Slovenská národná strana
5. Juraj Janšto, 57 r., lesník, SMER – sociálna demokracia
6. Martin Kancko, 29 r., konateľ, nezávislý kandidát
7. Ivan Karlík, Bc., 33 r., podnikateľ, SME RODINA
8. Jaroslava Kminiaková, 43 r., pomocná kuchárka, SMER - sociálna demokracia
9. Dušan Michalove, Ing., 53 r., technik, nezávislý kandidát
10. Andrea Mužíková, 47 r., nezamestnaná, SMER – sociálna demokracia
11. Viera Procháczková, 48 r., opatrovateľka, SMER – sociálna demokracia
12. Ján Semerák, 59 r., invalidný dôchodca, Slovenská národná strana
13. Jozef Starove, Bc., 49 r., technický pracovník, SMER – sociálna demokracia
14. Jaroslav Valentíny, 60 r., elektrikár, nezávislý kandidát
15. Ján Vilhan, 22 r., vedúci prevádzky, nezávislý kandidát

Obecný úrad informuje

V zmysle rokovacieho poriadku Obecného zastupiteľstva v Málinci môžu občania predkladať svoje požiadavky na prerokovanie obecným zastupiteľstvom **do 10 dní** pred termínom zasadnutia OZ. Žiadosti, ktoré budú predložené po tomto termíne, budú prerokované na ďalšom zasadnutí OZ.

Najbližšie zasadnutie OZ bude 18. 11. 2022.

/RR/

Obecný Úrad INFORMUJE

Uznesenie č. 4/2022
z Obecného zastupiteľstva v Málinci, konaného
dňa 16. septembra 2022

1. Berie na vedomie:
a/ Informáciu starostu obce o plnení uznesení
b/ Informáciu o činnosti hlavného kontrolóra za I. polrok 2022
c/ Informáciu riaditeľky MŠ p. Jany Törökovej o pripravenosti MŠ na školský rok 2022/2023
d/ Informáciu riaditeľa ZŠ Mgr.Ľuboslava Jablonského o pripravenosti ZŠ na školský rok 2022/2023
e/ Správu k návrhu ÚP obce Málinec
f/ Správu nezávislého audítora konsolidovanej účtovnej závierky za rok 2021
g/ Informáciu o ponuke na odkúpenie akcií spoločnosti Prima banka Slovensko a.s.
h/ Žiadosť Dajany Čičmancovej bytom Sklárska 506/24, 987 01 Poltár o uvolnenie z funkcie hlavného kontrolóra obce – rozviazanie pracovného pomeru k 1.10.2022

2. Schvaľuje:
a/ Overovateľov zápisnice: 1. Ján Kvasnica, 2. Ján Semerík
b/ Návrhovú komisiu v zložení:
predseda – Bc. Jozef Starove
členovia – Ing.Dušan Michalove, Andrea Mužíková
c/ Smernicu pre vykonanie inventarizácie
d/ Plnenie rozpočtu k 30.6.2022
e/ Návrh ÚP obce Málinec – záväznú časť s regulatívmi a verejnoprospešnými stavbami
f/ VZN č. 5/2022, ktorým sa vyhlasuje záverečná časť ÚP obce Málinec
g/ PHSR obce Málinec na roky 2022-2027
h/ Minimálnu cenu za prenájom obecných pozemkov v intraviláne obce s využitím na drobné stavby nasledovne:
a) od 25 m^2 do 50 m^2 vo výške 1,50 €/m^2/rok
b) od 50 m^2 do 100 m^2 vo výške 1,00 €/m^2/rok
ch/ Ing. Stanislavu Pagáčovú za preventivára obce Málinec
i/ Pridelenie bytu č.6 Na štadióne 130/2 pre Janu Kanckovú, bytom Hlavná 187/18, Málinec od 1.10.2022
j/ Žiadosť Michala Takáča, bytom Družstevná 484/15,Málinec o zaradenie do poradovníka bytov
k/ Žiadosť Martiny Slávikovej, bytom Okružná 143/36 Málinec o zaradenie do poradovníka bytov
l/ Žiadosť Miroslavy Balogovej, bytom Lipová 295/24 Málinec o zaradenie do poradovníka bytov
m/ Navýšenie dotácie pre TJ Jednota Málinec, futbalový oddiel na rok 2022 o sumu 2.000,--€
n/Zmluvu o zriadení vecného bremena pre stavbu "Rozšírenie kanalizácie Málinec – časť Huta" na pozemku KNC 900/1 v zmysle geometrického plánu č. 46545077-80/2018, rozsah vecného bremena 44 m^2, finančná náhrada 360,--€ + DPH /t.j. 432,--€ / + 66,--€ správny poplatok

3. Vyhlasuje:
a/ Zámer na prenájom nehnuteľnosti v k.ú. Málinec, vedenej na LV č.742, parc.č.CKN 474/1, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 40 m^2
b/ Zámer na prenájom nehnuteľnosti v k.ú. Málinec, vedenej na LV č.742, parc.č.CKN 474/1, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 75 m^2
c/ Zámer na prenájom nehnuteľnosti v k.ú. Málinec, vedenej na LV č.742, parc.č.CKN 474/1, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 45 m^2

4. Ukladá:
a**/** OcÚ, zabezpečiť vykonanie inventarizácie podľa bodu 2/c tohto uznesenia Termín: 31.12.2022
b/ OcÚ, zabezpečiť funkčné využitie územia obce Málinec podľa schváleného ÚP obce Málinec
Termín: trvalý
c/ OcÚ, zabezpečiť rozvoj obce podľa bodu 2/g tohto uznesenia
Termín: 2022-2027
d/ OcÚ, zabezpečiť prenájom obecných pozemkov podľa bodu 2/h tohto uznesenia
Termín: trvalý
e/ OcÚ, vypracovať nájomnú zmluvu podľa bodu 2/i tohto uznesenia
Termín: 30.9.2022
f/ OcÚ, vyhlásiť zámer na prenájom nehnuteľnosti podľa bodov 3/a, 3/b, 3/c tohto uznesnia
Termín: 30.9.2022
g/ OcÚ, zabezpečiť navýšenie dotácie podľa bodu 2/m tohto uznesenia
Termín: 31.10.2022
h/ OcÚ, zverejniť vyhlásenie voľby hlavného kontrolóra obce Málinec
Termín: 15.10.2022
ch/ OcÚ, zaradiť do programu najbližšieho zasadnutia OZ výmenu bytu č.3 a následne pridelenie uvoľneného bytu

5. Súhlasí:
a/ So spôsobom vyhodnotenia pripomienok vznesených v rámci prerokovania návrhu ÚP obce Málinec

6. Neschvaľuje:
a/ Žiadosť o nenávratnú finančnú výpomoc pre Martinu Pištulovú, bytom Družstevná 515/21, Málinec

Pripomienky zo zasadnutia OZ v Málinci, konaného dňa 16. septembra 2022

Bc. Karlík I. – tlmočil otázku občanov časti Huta, či sa bude asfaltovať aj ulica Na Vinici?
Starosta odpovedal – máme to v pláne, zatiaľ nevieme kedy, podľa finančných možností.
Bc. Karlík I. – mal otázku, či sa robí rozbor vody na RINKE?
Starosta odpovedal, že nerobíme rozbor vody.
Bc. Starove J. – uviedol, že na jestvujúcich nových cestách už praskajú spoje.
starosta odpovedal – firma Renovia nám poskytla asfaltovú pásku, budeme to robiť.
Bc. Starove J– kanál cez obec je v zlom stave, mali sme možnosť to vidieť tento rok , keď bolo sucho. Bolo by dobré ho opraviť aj z vlastných finančných prostriedkov.Ak by spadlo väčšie množstvo zrážok, budeme mať problém.
Starosta odpovedal – kanál je vo vlastníctve SVP š.p., obec ho už opravovala, opäť je v zlom stave.
Semerák J. – cesta do Salaša je úzka, navrhol vyčistiť a zrovnať priestor v časti pod skalou/ kde mali Lesy sklad PHM/, čím by sa rozšírila a dalo by sa vyhnúť autám.
Starosta odpovedal – zabezpečíme vyčistenie tohoto priestoru
Bc. Starove J. - predložil návrh zaoberať sa prenájmom chaty na budúcom zasadnutí OZ.
Ing. Michalove D.- na Panskej ceste v časti na križovatke pri moste je tma, bolo by dobré dať tam pouličné svetlo. Zároveň upozornil na poklop pred domom Lesnej správy č.429 na Potočnej ulici, ktorý veľmi búcha.
starosta odpovedal – tieto práce vieme zabezpečiť.

Vážení čitatelia Málinského hlásnika!

Pokiaľ chcete zverejniť nejaké životné jubileum, inzerciu, príspevok alebo spomienku na Vašich blízkych s fotografiou a pod., môžete tak urobiť zaslaním niektorej z uvedených informácií približne 2 týždne pred ďalším vydaním. Málinský hlásnik vychádza koncom mesiaca marec, jún, september a december.

Oznamy, príspevky, fotografie zasielajte na emailové adresy:

novinymalinec@gmail.com, kancova.a@malinec.sk.

Redakcia novín si vyhradzuje právo zhodnotenia vhodnosti príspevku do obecných novín. Za pravdivosť údajov a faktov zodpovedá autor informácie. Potrebné je dodržiavať zákon o ochrane osobných údajov.

/ RR/

Týždeň plný zážitkov

V mesiaci júl obec Málinec s Komunitným centrom Málinec zorganizovali letný denný tábor pre deti pod názvom *Týždeň plný zážitkov*. Tábor bol zrealizovaný vďaka finančnej podpore z BBSK. Pracovníci komunitného centra si pripravili pre deti veľmi zaujímavý a rôznorodý program, kde každý Deň deti robili niečo iné.

PROGRAM TÁBORA – čo s nami deti zažili:

Pondelok: každé dieťa si vyrobilo vlastné táborové tričko, vlastný hrnček, rozdelili sa deti do dvoch oddielov, ktorý si označili vlastným názvom a krátkou básničkou.

Utorok: v tento deň sme sa s deťmi vybrali na náučnú turistiku na Starý Vršok, kde sme si spravili krátku turistickú prechádzku spojenú s opekačkou.

Streda: tento deň sme s deťmi strávili deň na Lunterovom ranči, kde sa každý mohol povoziť na koníkoch, zaskákať si na trampolíne, či previezť sa na minilanovke.

Štvrtok: keďže to bol veľmi horúci týždeň, tak sme ho strávili na kúpalisku v Poltári.

Piatok: tábor sme ukončili v komunitnom centre rôznymi vodnými hrami a nakoniec sme si s deťmi dali výbornú kukuricovú a šunkovú pizzu.

ĎAKUJEME všetkým deťom, ktoré sa tábora zúčastnili, dúfame, že sa im páčilo a že niečo podobné ešte zorganizujeme.

Virtuálny svet

Mali by sme byť vnímaví a zvýšiť pozornosť, ak sa správanie detí zmení. Sú utiahnuté, vyhýbajú sa povinnostiam, odmietajú chodiť do školy.

Pýtajte sa dieťaťa, aký malo deň, čo sa stalo v škole a čo kamaráti. To všetko robte v rámci bežnej komunikácie, aby to dieťa nebralo ako výsluch. Tak bude vedieť, že sa oň zaujímate.

Človek je tvor sociálny, potrebuje okolo seba ľudí, rovesníkov, kamarátov s rovnakými záujmami. Separácia v rámci dištančného vzdelávania bola pre nich i rodičov veľmi náročná. Deti sa začali uťahovať do samoty a vlastného sveta vyplneného počítačovými hrami. Ich kamaráti sú youtuberi.

V tomto svete ide všetko ľahšie. Návrat do reality je potom náročný a pre mnohých nezvládnuteľný.

Nenechávajme svoje deti strácať sa a prežívať život len v hlave, vo fantázii. Nech spoznávajú a žijú skutočný život s reálnymi zážitkami, radosťami i trápeniami a zistia, že v tom nie sú samy. Sú okolo nich ľudia, ktorí im radi pomôžu. Lebo taký je skutočný život.

Mgr. Chrastinová Katarína

Vystúpenie, na ktoré sa nezabúda

V dňoch od 27. – 31. júla 2022 v rámci Medzinárodného Novohradského folklórneho festivalu boli v okrese Lučenec, folklórne súbory zo Slovenska, z Čiech, Grécka, Maďarska, Bosny a Hercegoviny, Poľska a mnoho iných.

V Spoločenskom dome Málinec sa predstavil domáci DFS Málinčok málinskou svadbou.

Ďalej účinkoval profesionálny FS Mladosť z Banskej Bystrice, ktorý sa tiež predstavil svadbou z dolnej zeme z Vojvodiny.

Tí, ktorí sa tohto podujatia zúčastnili, boli milo prekvapení profesionálnym prístupom účinkujúcich.

DFS Málinčok

Naše deti predviedli krásnu ukážku a spevy v autentickom málinskom nárečí.

FS MLADOSŤ zasa krásnu choreografiu, profesionálny prístup, radosť z tanca, švih, spevy a to všetko za doprovodu perfektných hudobníkov, ktorí boli, ako povedal vedúci súboru Martin Urban, pozbieraní z celého kraja.

FS Mladosť z Banskej Bystrice na vystúpení v Spoločenskom dome Málinec v rámci Medzinárovného novohradského folklórneho festivalu

Žiaľ, jediný nedostatok ktorý bol, bola slabá účasť verejnosti, aj napriek dobrej propagácii. Akoby sme sa uzatvárali a doslova zatvorili. Ale žiaľ, žijeme dobu, akú žijeme, pretechnizovanú.

No, možno nabudúce na ďalšom pripravovanom podujatí.

Kančová Anna

Sme hrdí na nášho rodáka

Primátorka Lučenca PhDr. Alexandra Pivková udelila nášmu rodákovi doc. PaedDr. Júliusovi Lomenčíkovi, PhD. **"Čestné uznanie mesta Lučenec"** za niekoľkoročnú aktívnu pedagogickú činnosť, propagáciu mesta a regiónu Novohrad.

doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. na udeľovaní ocenení

Oceňovanie sa uskutočnilo v rámci Dní mesta Lučenec v piatok (19. 8. 2022) o 15.00 hod. na Námestí republiky.

Kančová Anna

Cena rektora

Pri príležitosti 30. výročia založenia Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa jej rektor Vladimír Hiadlovský rozhodol udeliť Ceny rektora. Pri tejto slávnostnej príležitosti bolo ocenením odovzdané originálne umelecké dielo, ktorým je zmenšená identická kópia sochy Mateja Bela, vytvorená akademickým sochárom Petrom Gáspárom. V kategórii Rozvoj UMB a jej súčastí udeľuje rektor univerzity Cenu rektora: prof. Ing. Milote Vetrákovej, PhD.

prog. Ing. Milota Vetráková, PhD. (naľavo) pri udeľovaní cien

Profesorka Milota Vetráková pôsobila 3 funkčné obdobia vo funkcii dekanky Ekonomickej fakulty a 8 rokov vo funkcii prorektorky UMB pre pedagogickú činnosť. Významne prispela k smerovaniu a rozvoju Ekonomickej fakulty ako aj k strategickému smerovaniu univerzity v oblasti vzdelávania.

Július Lomenčík, zdroj: UMB BB

Prehľad málinských súťaží

„Málinský pivatlón“

V jednu krásnu májovú sobotu (28.5.2022) sa znova stretli nadšenci behu a horliví degustátori zlatistého moku. Neodradila ich ani dvojročná pauza spôsobená pandémiou, práve naopak tešili sa omnoho viac na druhý ročník súťaže „Málinský pivatlón“.

Súťažiaci si prišli zmerať sily nielen v behu, chôdzi, či prechádzke lonom Málinskej prírody, ale svoju pripravenosť museli jasne dokladovať aj na každom stanovišti, vypitím piva. Tento rok si organizátori súťaže pripravili trasu, ktorá bola dlhšia o cca 1 km a pridali aj ďalšie stanovište na ihrisku. Na štart sa postavilo 13 dvojíc. Išlo predovšetkým o mužské dvojice, ale privítali sme aj zmiešanú manželskú dvojicu. Po zahájení súťaže sa súťažiaci sústredili na štart, ktorý sa uskutočnil na námestí obce. Súťaž bola odštartovaná symbolicky – úderom na pivný sud.

Po vypití prvého piva na stanovišti pri trafike na námestí našej obce, súťažiaci pokračovali po vopred určenej trase smerom do časti Huta, kde na druhom stanovišti – Krčmička pri Maklurách – vypili ďalšie pivo a pokračovali na tretie stanovište Stráň, kde už

súťažiacich čakalo občerstvenie. Trasa pokračovala smerom do Salaša a štvrté stanovište bolo pri prameni u Slančíkov. Potom súťažiaci pokračovali po Družstevnej a Mlynskej ulici na stanovište na ihrisku. Po splnení pravidiel na stanovisku číslo päť pokračovali na námestie obce, kde pred cieľom vypili šieste pivko a úspešne prebehli, niektorí prekráčali, cieľovou páskou.

Víťazom druhého ročníka „Málinského pivatlónu“ sa stala dvojica Debnárik Miroslav a Sára Peter, druhé miesto obsadila dvojica Vilhan Ján ml. a Gasper Denis a tretie miesto obsadila dvojica Janšto Juraj ml. a Machala Jozef. Myslíme, že nie je dôležité kto vyhral, vďaka a poklona patrí každému, kto sa na toto krásne podujatie prišiel prebehnúť/poprechádzať našou krásnou prírodou, koštovať fajné pivko a stráviť spolu s priateľmi jedno pekné sobotné popoludnie.

Súčasťou „Málinského pivatlónu“ boli aj sprievodné podujatia, kde si súťažiaci zmerali sily v pití piva na čas, udržania plného

litrového pohára, prenesenie plného pivového suda na vzdialenosť. Sprievodné súťaže boli pripravené aj pre deti, samozrejme bez piva.

Myslím, že kto prišiel, neoľutoval a už sa tešíme na ďalší ročník „Málinského pivatlónu“.

Žiadna akcia by sa nedala organizovať bez skvelých ľudí, preto veľké poďakovanie patrí každému, kto sa pričinil k úspešnému zorganizovaniu a priebehu „Málinského pivatlónu“, ako aj sponzorom a partnerom podujatia „Veľké ďakujeme“. Verím, že o rok sa stretneme znova.

Jozef Starove – spoluorganizátor „Málinského pivatlónu“

Málinský drevorúbač 2022

Práca v lese alebo po našom povedané, robota v hore, je ťažká a nebezpečná. V minulosti sa ňou živilo veľa občanov našej dediny. Drevo potrebovali píly aj sklárske fabriky. Vývoj a modernizácia prenikali aj do tejto oblasti. Sekery a ručné píly nahradili výkonné motorové píly, ktoré uľahčujú prácu, no slovo drevorubač pretrvalo a používa sa dodnes.

Priblížiť verejnosti prácu v lese s motorovou pílou, ukázať zručnosť a šikovnosť, to bol hlavný cieľ súťaže, ktorú pod názvom Málinský drevorubač 2022 pripravili organizátori. Súťaž sa uskutočnila 27.8.2022 v priestoroch bývalej sklárne v časti Huta. Súťažilo sa v šiestich základných a jednej finálovej disciplíne.

Súťažiaci museli preukázať svoju zručnosť pri montáži rezacej časti motorovej píly, nasledovali dve disciplíny zamerané na presné vedenie rezu, ďalšími disciplínami boli odvetvovanie, presné sekanie sekerou a odhad kubatúry pripravených kmeňov. Po sčítaní všetkých bodov traja najlepší postúpili do finále, kde preukázali svoju zručnosť pri spiľovaní kmeňa, ktorý imitoval strom v lese. Hodnotila sa presnosť pádu kmeňa.

Do súťaže sa prihlásilo 16 súťažiacich, z toho dvaja naši občania (Filip Valentýni a Martin Slávik). Súťažiaci prišli do Málinca z rôznych regiónov Slovenska – Orava, Spiš, Pohronie, Liptov, Horehronie, Hont, Podpoľanie.

Hrou na fujare a peknou drevorubačskou piesňou zahájil súťaž známy folklorista a člen kokavského fujarového tria pán Pavol Bielčík. Po úvodných príhovoroch začala samotná súťaž, ktorá prebiehala za zvuku motorových píl a hlasnej podpory divákov.

Sprievodnými akciami v priebehu hlavnej súťaže bola aj súťaž o najsympatickejšieho drevorubača spomedzi súťažiacich, poznávačka lesných drevín, presné sekanie sekerkou na cieľ a prehliadka lesnej techniky. Pre deti boli pripravené rôzne atrakcie (kolotoč, skákací hrad, maľovanie na tvár, zapletanie vrkočov, boxovací stroj). Ale bolo aj čo zajesť a aj čo vypiť, veď aj to patrí k životu po celodennej šichte v hore.

POKRAČOVANIE na s. 7

Kuchári sa predviedli svojím umením. Varili guľáš, kapustnicu, držky, pečenú klobásu a mäso, langoše a na zapitie čapovali krčmári niekoľko druhov piva.

Po viac ako päťhodinovom zápolení boli vyhlásené výsledky. Na prvom mieste skončil Tomáš Šálka z Čimhovej na Orave, druhý bol Marek Janiga z Ružomberka a tretí Jozef Šálka z Čimhovej, mimochodom otec víťaza. Veľký obdiv a pochvalu za reprezentáciu obce si určite zaslúžia aj naši domáci súťažiaci Filip Valentýni a Martin Slávik, ktorí sa síce neumiestnili na popredných miestach, no statočne hájili farby obce. V úvodnom príhovore zaznelo, že všetci súťažiaci sú už na začiatku súťaže víťazmi, lebo sa nebáli, prekonali trému a prihlásili sa.

Súťaž o najsympatickejšieho drevorubača vyhral Filip Valentýni. Cenou v tejto ankete bola veľká obložená misa, s ktorou sa víťaz podelil so všetkými súťažiacimi.

Po súťaži sa predstavili naši heligonkári Peter Mužík ml., Rado Brijak a František Gajdoš st. a potom hudobná skupina Turičan.

Zábavychtiví sa pri disko zábave zabávali do skorých ranných hodín.

Poďakovanie za pomoc pri organizovaní súťaže Málinský drevorubač 2022 patrí: hlavnému sponzorovi súťaže firme MK & MK HOLZ s.r.o. za poskytnuté priestory, materiálne a technické zabezpečenie a za finančnú podporu, ďalej sponzorom – UNION poisťovňa a.s., Bistro u Romana, BONUS MARKET, PLUTOS – grafické štúdio, GRUBE SK, HSQ Slovakia s.r.o., ARCHA PS s.r.o., Dušan Detvan. Za súčinnosť pri organizovaní patrí poďakovanie aj Obecnému úradu Málinec a Ozdín. Osobitné poďakovanie patrí všetkým členom realizačného tímu, ktorí sa podieľali na príprave, reklame, marketingu a bezchybnému priebehu celej akcie, všetkým rozhodcom a pomocnému personálu.

Za krásami Slovenska

V sobotu 27. augusta 2022 sa 42 ľudí, z toho 27 Málinčanov, 7 Lučenčanov a 8 Cinobančanov, ktorí majú k Málincu rodové, priateľské alebo citové väzby, zúčastnilo na 11. ročníku poznávacieho zájazdu „Za krásami Slovenska“ organizovanom Cirkevným zborom ECAV Málinec. Do cieľa výletu – Stredné Pohronie – sme sa z nášho Novohradského regiónu dostali autobusom pre nás už rokmi overenej firmy JJ – – Autobusová doprava, s.r.o Kalinovo v príjemnej atmosfére za dve hodiny. Prvou poznávacou destináciou bola Krajská hvezdáreň a planetárium Maximiliána Hella v okresnom meste Žiar nad Hronom. Z výkladu prvého odborného lektora sme sa v prednáškovej sále hvezdárne dozvedeli o rôznych spôsoboch pozorovania slnka a ich

Výletníci v Krajskej hvezdárni v Žiari nad Hronom

počítačového spracovania vo farebnom spektre. Teoreticky pripravení sme sa presunuli na solárnu terasu vybavenú viacerými typmi slnečných hodín a astronomickou technikou, pomocou ktorej sme priamo pozorovali slnko v reálnom čase od 8:15 do 8:45 hodiny. V jednom ďalekohľade sme videli slnko v červenej farbe a v druhom v oranžovej farbe. Praktická astronómia výletníkov zaujala. Zaznelo pri nej aj slovné vyjadrenie dojmu zo zážitku v našej krásnej „málinčine“, keď po odstúpení od ďalekohľadu jedna účastníčka s humorom konštatovala: „Tan je tót naranč.“ Program pokračoval v planetáriu v plne digitalizovanej „Hviezdnej sále“, ktorá sa nachádza pod kupolou so sférickou projekčnou plochou s desaťmetrovým priemerom. Po usadení sa do pohodlných polosklopených kresiel lákajúcich k spánku (niektorí tak aj učinili), sme si v priebehu hodiny pozreli film „Voyager 1,2“ o medziplanetárnych sondách pre výskum vonkajšej časti slnečnej sústavy a druhým lektorom komentované zobrazenia súhvezdí na oblohe podľa striedania ročných období. Následne sme sa Žiarskou kotlinou presunuli zo Žiaru nad Hronom do 18 kilometrov vzdialenej Kremnice – mesta ležiaceho v srdci Európy. Geografický stred Európy sa nachádza len 3 kilometre od Kremnice v Kremnických Baniach. Po obídení na Slovensku jedinečných dvojitých obranných mestských múrov, vďaka ktorým Kremnica nebola nikdy dobytá, sme cez dve mestské brány vošli do mestskej pamiatkovej rezervácie. V nej sme navštívili Mincovňu Kremnica, najstaršiu mincovňu na svete. Po prevzatí vstupenky – kremnickej mince – nás lektorka previedla priestormi starej mincovne s výhľadom na novú mincovňu. Z výkladu sme sa dozvedeli, že obe mincovne sú plne funkčné. V novej sa razia rôzne obehové mince pre viaceré krajiny sveta a v starej mincovni pamätné mince pre Národnú banku Slovenska a zberateľské mince zo striebra a zlata. História mincovne sa začala odvíjať 17. novembra 1328, kedy uhorský kráľ Karol Róbert z Anjou udelil osade Kremnica štatút kráľovského mesta s náležiacimi privilégiami. V mincovni sa razili mince zo zlata pochádzajúceho výlučne z bohatých nálezísk v Kremnici a jej okolí. My sme navštívili jedno z takýchto nálezísk – Štôlňu Andrej, založenú v roku 1982, v ktorej sa aj v súčasnosti ťaží zlato a zároveň prvých 660 metrov bane je nainštalovaných ako banské múzeum. Expozíciou nás sprevádzal baník – vnuk baníka, po ktorom je štôlňa pomenovaná. Oboznámili sme sa s vývojom spôsobu

Výletníci v banskom múzeum

práce baníkov, baníckeho vybavenia a systému zabezpečenia štôlní od 17. až po 21. storočie. Zaujímavé bolo dozvedieť sa, že zlato sa nachádza len v kremenci a zvyšok vyťaženej hmoty je hlušina a že z jednej tony vyťaženého kremenca sa získajú len štyri gramy zlata. Po hodine a pol pobytu v 8 stupňov chladnom podzemí sme s nadšením privítali obedné posedenie v príjemnom prostredí reštaurácie Centrál v historickom jadre Kremnice. Poobede naše kroky smerovali do repliky starej cukrárskej dielne, ktorá bola otvorená v októbri 2019 a kopíruje dobovú výrobňu cukroviniek cukrára Alojza Atkáryho zo začiatku 20. storočia. Za presklenou stenou sme pozorovali cukrárky v dobových kostýmoch, ktoré demonštrovali postup vzniku Atkáryho kremnických krumplí. Túto výnimočnú cukrovinku tvoria dve piškóty oválneho tvaru naplnené svetlou a tmavou plnkou, orosené elixírom lásky, zabalené do orechového cesta, vytvarovaného na zemiak obalený v kakau a certifikovaný otlačkom štylizovaného písmena A. Maškrtník si na Atkáryho kremnickom krumpli môže pochutiť za 2,80 až 3 eurá. Sladko naladení sme prešli historickým centrom Kremnice, okolo dominantného morového stĺpa svätej Trojice postaveného v rokoch 1765 až 1772 a zaradeného medzi najvýznamnejšie barokové pamiatky tohto druhu na Slovensku, až k Mestskému hradu. Hradný komplex tvoria viaceré stavby zo 14. a 15. storočia – prvá Radnica, Južná veža, Hodinová veža, Severná veža, Banícka bašta, Kostnica. Najväčšou stavbou Mestského hradu je Kostol svätej Kataríny, v ktorom v roku 1992 z dôvodu jedinečnej akustiky postavili organ, ktorý má 3 375 znejúcich píšťal, 47 vzájomne kombinovateľných farieb zvuku, 3 rady kláves a jednu pedálovú klávesnicu. V kostole sme si vypočuli ukážky organovej hudby – klasické organové skladby, diela súčasných skladateľov a známe filmové a rozprávkové melódie v podaní organového majstra Miroslava Sebastiana Zarembu. Po koncerte nám históriu Mestského hradu sprostredkoval lektor, ktorý v závere výkladu uviedol, že táto ojedinelá architektonická pamiatka stredovekého osídlenia bola v roku 1970 vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Po návrate do centra Kremnice na Štefánikovo námestie sme sa už individuálne včlenili medzi účastníkov Európskeho festivalu humoru a satiry, ktorý sa tu koná tradične každý rok na konci augusta už od roku 1981. Súčasťou tohtoročných Kremnických gagov bolo odhalenie reliéfu Milana Lasicu v Uličke slávnych nosov. Mali sme možnosť stretnúť populárnych slovenských hercov a humoristov – Magda Vášaryová, Ady Hajdu, Juraj Kemka, Elena Vacvalová a mnohých ďalších a vyfotografovať sa s nimi. Tí, ktorí sa nasýtili prechádzky remeselným jarmokom a vystúpení pouličných umelcov, si posedeli v cukrárňach a kaviarničkách užívajúc si príjemnú atmosféru podvečernej Kremnice, ktorú pokropil osviežujúci dážď. O 18 hodine vybalení kremnickými medovníčkami upečenými už štvrtou generáciou medovnikárov Hauríkovcov

POKRAČOVANIE na s. 9

Výletníci na zájazde v Kremnici

sme opustili parkovisko pod nedobytnými hradbami Kremnice a vydali sa na cestu domov spracúvajúc každý po svojom deň plný zážitkov. Cirkevný zbor ECAV Málinec srdečne ďakuje všetkým výletníkom za účasť a súčasne ich pozýva na budúcoročný zájazd, ktorého cieľ bude prinajmenšom rovnako zaujímavý, ako bol tohtoročný. Slovensko je krásne!

Želmíra Urdová

Spomienkové oslavy SNP

26.8.2022 sme sa zišli na námestí obce na slávnostnom akte, kde sme si pripomenuli významné **78. výročie SNP**. Práve v týchto dňoch si vo všetkých regiónoch našej domoviny pripomínali výročie týchto udalostí.

Je našou morálnou povinnosťou bdieť nad mierom a uchovávať hodnoty demokracie. Mladé generácie treba viesť k tomu, že spory a konflikty sa nesmú riešiť násilím.

Mali by sme im pripomínať udalosti zo Slovenského národného povstania, aby sa dokázali vcítiť do národného povedomia, aby pochopili, akých neľudských okov sa museli naši predkovia striasť, aby nad slovenskými horami zavládol mier. Vojna nie je žiadne dobrodružstvo, je to utrpenie a smútok. Nevieme si predstaviť žiaľ a smútok matky, ktorá túžobne očakávala, aby sa jej syn vrátil z hôr živý a zdravý.

Minútou ticha sme si uctili pamiatku tých, ktorí sa nedožili dnešných mierových dní a v tichom zamyslení sme poďakovali za dnešné mierové rána.

Súčasťou osláv bolo aj vystúpenie DFS Málinčok a detského rómskeho súboru Devleskere čave.

DFS Málinčok

Detský rómsky súbor Devleskére čave

Následne sme sa presunuli na športový areál, kde bola zapálená spomienková vatra, opekačka a voľná zábava.

Kančová Anna

220 rokov samostatnosti CZ ECAV Málinec

5. časť

Po roku a piatich mesiacoch administratívneho a duchovného zaopatrenia farárom Mgr. Ondrejom Šoltésom z Kalinova nastúpil do CZ ECAV na Slovensku Málinec vlastný farár.

Dvanástym kazateľom Slova Božieho v samostatnom cirkevnom zbore sa dňa 4. septembra 2022 vo veku 38 rokov stala Mgr. Irena Gajdošová – druhá žena vo funkcií kňaza v Málinci. Svoj osobný a profesijný život opísala vlastnými slovami takto: „Narodila som sa 26.5.1984 v Krupine ako tretie dieťa rodičom Štefanovi Paľouovi a Anne Paľouovej r. Sekerešovej. So svojimi staršími súrodencami – so sestrou Annou, o 14 rokov staršou a s bratom Štefanom, o 11 rokov starším, sme vyrastali v Pliešovciach. Pokrstená a konfirmovaná som bola v ev. a. v. chráme Božom v Pliešovciach.

MŠ a ZŠ som absolvovala vo svojej rodnej obci Pliešovce. ZŠ som absolvovala v rokoch 1990-1998. Potom som pokračovala v štúdiách na Gymnáziu Ľudovíta Štúra vo Zvolene, kde som úspešne zmaturovala ešte ako 17-ročná, v r. 2002. Rozhodovala som sa medzi štúdiom medicíny a teológiou. Hoci som od ZŠ túžila byť lekárkou a pomáhať ľuďom po telesnej stránke, už v 3. ročníku gymnázia som stále viac a viac pociťovala vnútorné povolanie pomáhať ľuďom po duchovnej stránke a stať sa farárkou. Zanedlho, po dovŕšení 18 rokov, som absolvovala prijímacie pohovory a bola som prijatá na štúdium teológie na EBF UK v Bratislave. V r. 2007 som ukončila štúdium evanjelickej teológie s titulom Mgr. Zvládnutie poslednej štátnice a následne promócie boli pre mňa veľmi významnými dňami. Po úspešnom zvládnutí kaplánskych skúšok som bola ordinovaná do duchovnej služby dňa 4.8.2007 v Poprade.

Od 15.8.2007 do 14.8.2008 som bola zborovou kaplánkou CZ Lučenec v Novohradskom senioráte. Prvý sobáš, ktorý som vykonala vo svojom živote, bol práve v CZ Málinec dňa 25.8.2007. Od 15.8.2008 do 14.8.2009 som bola seniorátnou kaplánkou Zvolenského seniorátu so sídlom v Dobrej Nive. Následne som bola menovaná od 15.8.2009 za zborovú kaplánku do CZ ECAV na Slovensku Očová. V CZ ECAV na Slovensku Očová som vykonala bohoslužby po 2 nedele (v 10. a v 11. nedeľu po Sv. Trojici) a deň predtým, ako som sa mala nasťahovať na faru, sme mali ťažkú autonehodu pri Zvolene. Stalo sa tak 25.8.2009. Iba vďaka Božej milosti naša 4-členná posádka /otec, sestra, synovec a ja/ sme túto autonehodu, zrážku s 25-tonovým lisovacím valcom, prežili. Tento lisovací valec vypadol z protiidúceho kamiónu a zastavila ho až kamenná stena spevňujúca svah pri ceste. Druhý koniec valca prerazil kapotu na mojej strane, a tak som mala veľké zranenia. Ale aj privolaní policajti skonštatovali, že sme prežili zázrak a že stáli pri nás asi všetci anjeli. Lebo stačilo, že by som išla rýchlejšie a lisovací valec by bol vypadol priamo na auto...

Po autonehode som sa zotavovala u rodičov v Pliešovciach a úspešne som zložila farárske skúšky. Od 1.3.2010 som po vyše 6 mesiacoch PN nastúpila do CZ ECAV na Slovensku Očová ako námestná farárka. Dňa 19.8.2012 som bola zvolená za zborovú farárku v tomto Bohu milom CZ a dňa 7.10.2012 sme spolu s mojou rodinou i s očovským CZ, ako aj s členmi CZ-ov, kde som pôsobila ako kaplánka, prežívali krásnu slávnosť inštalácie. Pán Boh mi požehnal vytúženú rodinku. Najprv manžela Pavla, s ktorým sme uzavreli manželstvo v očovskom evanjelickom a. v. chráme Božom, presne v 5. výročie od mojej inštalácie, teda 7.10.2017. Pán Boh nám takmer do roka od nášho sobáša požehnal dcérku Annu Irenu a po 13 mesiacoch od jej narodenia aj synčeka Pavla Štefana. V r. 2020 som po 2 ročnej prestávke opäť nastúpila pracovať ako zborová farárka v CZ ECAV na Slovensku Očová, v ktorom som pôsobila do 3.9.2022. Od 4.9.2022 som bola menovaná do CZ ECAV na Slovensku Málinec za námestnú farárku.

Som vďačná Pánu Bohu za to, že mi daroval blízkych ľudí, s ktorými môžem prežívať radostné i smutné chvíle môjho života. Tou najsmutnejšou bola strata našej milovanej mamičky Anny Paľouovej, ktorú si Pán života i smrti povolal do večnosti 13.9.2021. Život ma naučil, že aj keď Pán Boh dopustí, On neopustí a On podá pomocnú ruku v pravý čas. A tiež to, že na modlitbu nikdy nie je neskoro. Práve možno vďaka rýchlej modlitbe pred zrážkou s lisovacím valcom, kde som len zvolala: Bože môj, neopúšťaj nás, Pán Boh vykonal zázrak a my sme túto ťažkú autonehodu prežili. Na Neho sa chcem spoliehať aj ja až do posledného výdychu. A k tomu chcem povzbudiť aj Vás. V zmysle slov žalmistu: *„Dúfajte v Neho ľudia v každom čase...“* (Ž 62,9)

Bohumilý cirkevný zbor Málinec nám učaroval krásnym prostredím a ľudia svojou dobrosrdečnosťou a sme veľmi radi, že Pán Boh nás priviedol do Málinca, ale aj do Ozdína, odkiaľ mal dlhoročný očovský farár Ondrej Atal manželku. V oboch cirkevných zboroch, aj v Málinci aj v Ozdíne, nás s láskou prijali, za čo srdečne ďakujeme. “

Na poste **zborového dozorcu** v samostatnom CZ ECAV Málinec pôsobili:

Samuel Platthy, zemepán z Krnej pochádzajúci z Liptovskej Paludze. Ako dozorca málinského cirkevného zboru sa uvádza v zápisniciach z kanonických vizitácií z rokov 1805, 1813 a 1822.

Alexander Pelargus, súdny asesor (prísediaci) viacerých stolíc z Fabianky. Bol súčasne dozorcom všetkých zborov lučenského dekanátu okrem Uhorského a Kalinova. V Málinci sa vo funkcii dozorcu spomína v zápisnici z kanonickej vizitácie z roku 1838.

Jozef Vitáliš z Lovinobane bol dozorcom v Málinci v rokoch 1873 až 1897. Spomenutý je v zápisnici z kanonickej vizitácie z roku 1876. V zápisnici z konventu málinského cirkevného zboru z 15. apríla 1882 sa konštatuje, že Jozef Vitáliš zanedbával svoj úrad a že od svojho vyvolenia sa zúčastnil iba na jedinom výročitom konvente. Zbor sa ho opýtal, či aj naďalej chce byť dozorcom. Odpovedal kladne a na mieste zotrval 24 rokov. Hodnosti cirkevného dozorcu sa dobrovoľne zriekol v marci 1897.

František Rajchler, advokát z Lučenca. Za málinského dozorcu bol zvolený hneď po odstúpení Jozefa Vitáliša a vo funkcii zotrval do roku 1905. Pre málinskú evanjelickú školu vytvoril v roku 1899 dvestokorunovú základninu, ktorej úroky mali dostávať žiaci vynikajúci v maďarčine. Rovnako v roku 1899 sa zaslúžil o založenie Dobrovoľného hasičského zboru v Málinci.

Edmund Ivanka bol dozorcom v rokoch 1905 až 1908. Bližšie údaje o ňom nie sú známe.

Žigmund Kolener, majiteľ sklárne v Dobrom Potoku. Za dozorcu bol zvolený v máji 1908 a úradoval až do štátneho prevratu v roku 1918. Z príležitosti 400. výročia Lutherovej reformácie – 31. október 1917 urobil desaťtisíckokorunovú základninu pre potreby málinského cirkevného zboru.

Ján Passúth, statkár z Málinca. Hodnosť dozorcu zastával od 10. septembra 1922. Pri svojej inštalácii doplnil svoju základninu pre cirkevný zbor z 1 500 na 5 000 korún. Málinský zbor podľa možností priebežne finančne podporoval.

Štefan Zeiwald, hlavný notársky tajomník v Málinci. Cirkevným dozorcom bol v období od 6. februára 1949 do 15. februára 1952.

Ján Michalove, účtovník v málinskej sklárni. Bol dozorcom od 24. februára 1952 do 4. apríla 1954, kedy sa funkcie vzdal.

Ján Kančo - Košút, málinský kolesár. Dozorcoval od 20. februára 1955 do 24. februára 1957.

Pavel Gasper - Paľuška, málinský roľník. Na poste dozorcu bol od 24. februára 1957 do 3. marca 1963.

POKRAČOVANIE na s. 11

Ján Petrík - Harapáč, krmič v Jednotnom roľníckom družstve v Málinci. Dozorcom bol od 3. marca 1963 do roku 1970.

Ján Vaniška - Cinguláš z Hámra. Dozorcom bol od marca roku 1970 do 15. apríla 1977, kedy nečakane zomrel vo veku 68 a pol roka. Pohreb mal v chráme Božom v Málinci za veľkej účasti veriacich. Horlivého cirkevníka do večnosti vyprevadili senior Novohradského seniorátu Ján Lanštiak a administrujúci farár Ladislav Kyseľ z Ozdína.

Pavel Jakuba - Pokoj, robotník z Málinca. Funkciu dozorcu zastával od roku 1978 až do svojej smrti 27. septembra 1993. Zomrel vo veku 80 rokov a 4 mesiace.

František Hédl, robotník v sklárni v Katarínskej Hute, obyvateľ Málinca. Vo funkcii dozorcu pôsobil v roku 1993.

Juraj Šnúrik - Vaniška, robotník v maši v Cinobani, obyvateľ Málinca. Dozorcoval od roku 1994 až do svojej smrti 9. septembra 2002. Zomrel vo veku 70 rokov a 7 mesiacov.

Štefan Melich, rušňovodič, obyvateľ Málinca. Post dozorcu zastával od roku 2003 až do roku 2016, kedy na vlastnú žiadosť odstúpil.

Tibor Urbašík, málinský učiteľ na základnej škole. Funkcie dozorcu sa zhostil v roku 2016 a na vlastnú žiadosť odstúpil 27. marca 2022.

Ing. Kvetoslava Turicová rodená Megadová, ekonómka, obyvateľka Málinca. Prvá žena na mieste dozorcu v histórii samostatného málinského cirkevného zboru. Do funkcie bola zvolená 27. marca 2022.

10. júla 2022 na slávnostných bohoslužbách za účasti administrujúceho farára Mgr. Ondreja Šoltésa z Kalinova a seniora Novohradského seniorátu Mgr. Jána Rumana zložili sľub novozvolení presbyteri a funkcionári, ktorých cirkevníci zvolili na konventoch konaných 27. marca 2022 a 26. júna 2022. Zvolení boli: zľava Ing. Kvetoslava Turicová – dozorkyňa, Ing. Dušan Michalove – poddozorca, Ing. Ján Findra – kurátor, Elena Turošíková – kurátorka, Ivana Tóčiková – účtovníčka, Eva Števove – pokladníčka, Jana Čániová – predsedkyňa hospodárskeho výboru a PhDr. Želmíra Čepková – členka hospodárskeho výboru.

Samostatný CZ ECAV Málinec mal týchto **kantorov**:

Juraj Machník, učiteľ v málinskej cirkevnej škole. Mal 60 žiakov. Hrával na prvom organe nainštalovanom do novopostaveného evanjelického kostola v roku 1798. Tento kantor je uvedený v zápisnici z kanonickej vizitácie Ozdína z roku 1798. Z Málinca odišiel v roku 1804 za učiteľa do Padaroviec (v súčasnosti v okrese Rimavská Sobota).

Ján Marko, učiteľ v Málinci pochádzajúci z Liptova. V Málinci učil a bol zborovým kantorom v rokoch 1805-1814.

Ladislav Rusnák - Huľuk, učiteľ v Málinci. Kantoroval od roku 1820 až do svojej smrti 12. júla 1863.

Emerich Vansa, učiteľ v Málinci pochádzajúci z Rimavskej Píly, brat evanjelického farára a spisovateľa Jána Vansu, manžela spisovateľky Terézie Vansovej. Kantorom v CZ Málinec bol v rokoch 1863 až 1894.

Karol Petrivaldský, správca Štátnej ľudovej školy v Málinci. Narodil sa 4. júla 1855 na Gregorovej Vieske. Po ukončení štúdií v Bratislave sa stal v roku 1874 učiteľom evanjelickej ľudovej školy v Rimavských Zalužanoch. V rokoch 1875-1877 pôsobil v Babinci, 1877-1881 v Drašiciach, 1881-1891 v Kyjaticiach, 1891-1894 na Mládzove. V roku 1895 prišiel do Málinca za katechetu a kantora a bol správcom štátnej ľudovej školy do roku 1924. Kantorom zostal až do svojej smrti 11. júna 1929, ktorá nastala po dlhej a ťažkej chorobe. Karol Petrivaldský je pochovaný v málinskom evanjelickom cintoríne.

Pavel Kudlák, správca štátnej ľudovej školy na odpočinku prišiel do Málinca 11. januára 1931 z Kokavy nad Rimavicou. Kantorom bol do 4. apríla 1933. Viedol miestny cirkevný spevokol.

August Slaný, správca Štátnej ľudovej školy v Málinci. Prišiel z Českého Brezova v roku 1924 a školu viedol do roku 1941. Kantorom v málinskom cirkevnom zbore bol od 21. marca 1934 do 20. januára 1946.

Július Mézeš, učiteľ v Štátnej ľudovej škole v Málinci. Narodil sa 10. marca 1899 v Málinci. Po vyštudovaní Učiteľského ústavu v Lučenci začal v roku 1919 učiť v Málinci. Za krátky čas odišiel na voľné učiteľské miesto v Hradišti, odkiaľ sa v roku 1935 opäť vrátil do Málinca. V roku 1945 ho Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre školstvo a osvetu vymenovalo za osvetového inšpektora. V rokoch 1946-1952 bol ústredným školským inšpektorom v Bratislave. V roku 1952 sa stal prvým riaditeľom Osvetovej školy, neskôr premenovanej na Strednú knihovnícku školu v Bratislave. Od roku 1960 bol na dôchodku a pracoval v jednom z klubov mládeže v Bratislave. Zomrel 26. marca 1976 v Bratislave, kde je aj pochovaný. V málinskom cirkevnom zbore kantoroval súbežne s Augustom Slaným v období od 21. marca 1934 do 1. januára 1946.

Miloslav Medľa, učiteľ v Štátnej ľudovej škole v Málinci. Kantorom bol v období od 21. januára 1946 do 1. marca 1951, kedy odišiel z Málinca do Uhorského na miesto riaditeľa strednej školy. V školskom roku 1958-1959 bol prvým triednym profesorom prvých študentov novovzniknutého gymnázia v Poltári. Pedagogickú kariéru zavŕšil na Strednej pedagogickej škole v Lučenci.

Pavel Stano, správca Štátnej ľudovej školy v Málinci. Kantoroval len 5 mesiacov a 2 týždne v čase od 1. marca 1951 do 15. augusta 1951.

Ľudovít Tomes, správca ľudovej školy na odpočinku. V Málinci bol kantorom od 15. augusta 1951 do 18. mája 1952.

Michal Brusnický, správca ľudovej školy na odpočinku. Pochádzal zo Štrby. Na mieste kantora pôsobil od 31. augusta 1952 do 13. júna 1955.

Daniel Turcaj, úradník, obyvateľ Ozdína. Kantorom CZ ECAV Málinec sa stal v roku 1956 a s menšími či väčšími prerušeniami v období normalizácie pôsobil na tomto mieste až do roku 1993. V polovici 80-tych rokov 20. storočia s farárom Jánom Kollárom obnovil činnosť spevokolu dospelých cirkevníkov. Po odchode Jána Kollára z Málinca v roku 1992 viedol spevokol spolu s Jánom Michalove (1937-2011).

Dušan Michalove, lesný inžinier z Málinca. Zborovým kantorom je od 28. novembra 1993. Tento post zastáva už 29 rokov. Spolu so svojim otcom Jánom Michalove (1937-2011) nacvičili s cirkevníkmi nové piesne v slovenskom jazyku z Evanjelického spevníka vydaného v roku 1992, ktorý na bohoslužbách nahradil Tranovského Kancionál Písne Duchovní písaný v bibličtine – staročeštine používaný od roku 1932.

V obdobiach, keď cirkevný zbor nemal zvoleného zborového kantora, túto službu vykonávali: **Žofia Tupá,** manželka farára Rastislava Tupého hrávala na bohoslužbách a viedla spevokol v rokoch 1967-1972. **Stanislav Ríz** z Ozdína hrával na bohoslužbách a pohreboch v 70-tych a v 80-tych rokoch 20. storočia.

V prípade potreby zastúpili zborového kantora: Miroslav Turcaj, ozdínsky kantor – syn Daniela Turcaja; Diana Kačániová, ozdínska kantorka; Peter Boroš, turičský kantor a iní z okolitých cirkevných zborov.

Koniec

Želmíra Urdová

September

Je tu opäť september, začína sa nový školský rok.

I naša škola **otvorila brány dokorán** a privítala všetky školopovinné deti, zvlášť prváčikov.

Všetkým žiakom a rodičom prajeme veľa trpezlivosti, zdravia a výdrže. Aby sa im chodiť do školy chcelo, lebo vedomosti nadobudnúť treba. Držíme Vám všetkým palce.

Mgr. Chrastinová Katarína

120 ročná jubilantka

1. septembra uplynulo 120 rokov od uvedenia budovy Starej školy do prevádzky. Správca školy a zároveň aj kronikár August Slaný v školskej kronike z roku 1924 uvádza toto: "*Čas založenia prvej školy na Málinci ustáliť nemožno, len toľko sa vie, že prvá škola stála pri terajšej zvoničke naprostred dediny. Ktorí učitelia pôsobili na tejto škole, o tom stopy niet. Asi okolo roku 1825-30 bola vystavená nová cirk.ev.a.v. škola v blízkosti kostola, ktorá až podnes slúži za byt kántora a v ktorej sa vyučovalo až po rok 1902.*

Štátna škola od dňa 23.marca 1895 do roku 1902 umiestnená bola v budove cirk. ev. a. v. školy, kde sa vyučovalo od 125 - 175 detí. Ponevráč vyučovanie toľkých dietok v jednej nepríhodnej sieni žiadúci výsledok mať nemohlo, žiadala obec Málinec štát, aby primerane počtu školopovinných bola vystavená nová školská budova, čo sa konečne po mnohých vyjednávaniach stalo.

Roku 1901 započala sa stavba terajšej štátnej školskej budovy so štyrmi učebnými sieňami a správcovským bytom. Ku stavbe tejto prispela obec Málinec so 150 povozmi a 150 nádenníkmi. Ostatné výlohy hradil štát v 48 000 korunách. Nová školská budova bola dňa 15. augusta 1902 oddaná svojmu účelu.

Medzi obcou a štátom bola uzavretá nasledujúca zmluva:

1. Obec sa zaväzuje prispievať ku výdavkom na udržiavanie školy 5% školskou daňou ročite, od obyvateľov toho priestoru, na ktorom sú obydlení tí rodičia, ktorých dietky do obvodu tejto školy patria.

2. Na udržiavanie školskej budovy ročite 100 korún.

3. Na penzijný fond učiteľov, za každým učiteľom ročitých 24 korún.

4. Obec sa každoročne vo veľkých prázdninách zaväzuje všetky miestnosti školy, okrem bytov, úplne vybieliť a dokonale vyčistiť.

Vyučovanie v novej štátnej budove ľudovej školy započalo sa dňa 1. septembra 1902. Za správcu tejto školy vymenovaný dňom 20. augustom 1902 bol Karol Petrivaldský, kde pôsobil do 31. augusta 1924, keď utiahol sa po 50 ročnom učinkovaní na zaslúžený odpočinok.

Roku 1912 ponevráč počet školopovinných dietok natoľko vzrástol, že štyri učebne nepostačovali, na žiadosť školského kurátora štát dal pristaviť piatu sieň a jeden učiteľský byt v cene 18 000 korún.

Pri otvorení tejto piatej triedy žiadal štát, aby obec k vykurovaniu tejto piatej sieni istým obnosom prispievala. Obec uzavrela, že ročite dá 8 m^3 dreva, ktoré na jej trovy dovezie a porúbať dá."

V súčasnosti je v budove Starej školy umiestnené Integrované sociálne centrum, Komunitné centrum, kancelária terénnej sociálnej práce a fitnes. Budova je obnovená a aj po 120 rokoch slúži občanom.

Spracoval: Juraj Janšto

1. Celozborový deň CZ ECAV Málinec

Dňa 10. septembra 2022 sme prežili z milosti Božej v našom cirkevnom zbore krásny a požehnaný deň, ktorý sme začali oslavou Pána v chráme Božom.

Služby Božie nám spestrili deti svojím programom, ktorý s nimi pripravila naša sestra kurátorka Elenka Turošíková. Do programu sa ochotne zapojili dievčatá: Katarína Valentínyová, Karin Turošíková, Laura Skýpalová, Tamia Turošíková, Michaela Petríková, Miroslava Turošíková, Mária Václavíková a Zuzanka Tokárová.

Pán farár Ondrej Šoltés so svojou pani manželkou obohatili program krásnym spevom v doprovode flauty a gitary, za čo im chcem aj touto cestou všetkým poďakovať.

Po službách Božích sme sa presunuli na farský dvor, kde bolo posedenie pri guláši a pre deti boli pripravené zaujímavé súťaže, kreatívne práce a pekné odmeny.

Úlohy animátorov detského programu sa úspešne zhostili PhDr. Čepková Želmíra a Turošíková Elenka a pri maľovaní tričiek fúkacími fixkami aj pani farárka Mgr. Irena Gajdošová.

Naši cirkevníci: Ing. Findra Ján, Gajdoš Pavel, Tóčik Milan a Detvan Marián svojím kuchárskym umením pripravili chutný guláš, ktorý chutil všetkým stolovníkom a milá obsluha Ivanky Tóčikovej, Janky Čániovej, Evky Števove, Miriamky Straškovej, Ivetky Michalove dodali posedeniu príjemnú pohodu.

A aké by to bolo posedenie bez koláčikov? V našom cirkevnom zbore máme naozaj šikovné a ochotné sestry: Kančová Svetlana, Kančová Zuzka/Ozdín/, Detvanová Božka, Melichová Elena, Tokárová Mária, Čániová Janka, Urdová Želka, Haasová Mária, Podhorová Janka, Salvová Elena, Lacková Zdenka, Bakuľová Evka, Čepková Želmíra, Jakubová Júlia, Straśková Mária, Tóčiková Ivana, Debnáriková Zuzka, Turošíková Elenka, Michalove Iveta, Turicová Kveta – svojou ochotou a pekárskym umením osladili posedenie na farskom dvore.

Za zdarný priebeh tejto peknej akcie patrí vďaka aj naším sponzorom, ktorí svojou finančnou a materiálnou pomocou umožnili zrealizovať náš 1. celozborový deň.

Boli to sponzori:

- Obecný úrad Málinec, ktorý nám poskytol finančnú aj materiálnu pomoc,
- pani Marta Findrová poskytla materiálnu pomoc
- Poľovnícka organizácia Grúň Málinec poskytla materiálnu pomoc
- M&D Consult s.r.o. poskytla finančnú pomoc
- pán Marián Piater poskytol ozvučenie počas posedenia pri guláši.

Aj keď nás párkrát vyrušil dážď, na pohode to neubralo. Odmenou všetkým, ktorí tento deň pripravili, bola najkrajšia hudba života, ktorá sa niesla farským dvorom – detský smiech.

Vďaka Ti Bože, za požehnaný deň.

Ing. Kvetoslava Turicová,zborová dozorkyňa

Kompletná fotogalérie – 1. Celozborový deň na s. 13

Šikovné ruky

Pani Mária Joklová a jej výrobky a krosná

Aj v tomto čísle Málinského hlásnika predstavujeme nového člena alebo presnejšie členku pomyselného klubu šikovných rúk. Pani učiteľka Mária Joklová svojou šikovnosťou, estetickým cítením a talentom udržiava tradície našich predkov, keď z jej rúk vychádzajú doslova umelecké diela. Nejednu domácnosť zdobia jej maľované obrazy, vyrába handrové bábiky s menami či v kroji, vdýchla život starým krosnám a šikovnosťou jej rúk prichádzajú na svet tradičné tkané výrobky a tiež nádherné výšivky. V jej výrobkoch nájdeme prvky ľudovej tvorivosti mikroregiónu Hornohrad. Konkrétne sa špecializuje na obce Málinec a Cinobaňa, ktoré sú jej cíteniu najbližšie. Ako to všetko začalo a ako to je v súčasnosti nám už predstaví sama.

Už v útlom detstve som obdivovala svoju starú mamu, ktorá z kúska handry a nití dokázala vyčarovať prekrásne pokrovce. Keď sa minuli handry, tkala prestierania s červenými vzormi, ktoré pripravovala do výbavy svojím vnúčatám. A plachty. Boli síce tvrdé, pretože sa museli zošiť a vypchať slamou, aby slúžili ako matrac. V tých časoch nebolo v obchodoch množstvo prekrásnych farebných plachiet, či matracov ako teraz a žilo sa oveľa ťažšie. Vždy som sa tešila na dlhé zimné večery, kedy stôl so stoličkami v kuchyni stará mama vymenila za drevené krosná. V tých časoch ľudia nepotrebovali obydlie plné miestností a stačila im kuchyňa a spálňa. Nežili v prepychu a vážili si všetkého, čo mali. Nič sa zbytočne nevyhodilo a každý kúsok oblečenia sa používal na strihanie handier, z ktorých sa tkalo. Ako malé dievčatko, plné zvedavosti, schúlila som sa pod krosná a pozorovala, ako starká prekladá nohami dve malé drievka, ktorými sa otvárala ziva a striedavo pomedzi ňu prehadzovala člnok. Vždy som jej vravievala: „Starká, aj ja chcem mať také šikovné ruky, ako máš ty.“ Zakaždým sa na mňa milo usmiala. Mala božskú trpezlivosť a utkať 30 metrov pokrovcov trvalo aj dva mesiace. V súčasnosti chýba ľuďom trpezlivosť a vôbec si nevedia predstaviť, koľko námahy a lásky musí človek vložiť do svojho diela. Ako pribúdali roky a starkej sa triasli ruky, krosná vymenila za plátno, na ktoré vyšívala. Vzory si zakresľovala do štvorčekovej siete, ale aj na papier, z ktorého vzor prekopírovala na plátno. Bola to veľmi výnimočná žena. Od môjho detstva ubehlo veľa času, v riekach pretieklo veľa vody, ale láska v mojom srdci, ktorú mi vštepovala stará mama k ručným prácam, ostala vo mne navždy. Jej krosná som opatrovala ako oko v hlave. Prešlo veľa času, kým sa mi ich podarilo zrekonštruovať, naučiť sa snovať na snovadlách a osnovu natiahnuť na krosná. Ale to nie je všetko. Potrebné je navliecť 400 nití cez snopky a niteľnice do brda. Stačí jedna nesprávne navlečená niť a práca sa musí začať odznova. Zakaždým, keď si sadnem za krosná a tkám, mám svoju starkú pred očami. Určite sa na mňa z neba pozerá a teší sa, že tie jej šikovné ruky som predsa zdedila. Pre mňa je život cesta, po ktorej kráčam a hľadám svoje poklady. Nie materiálne poklady, ale vzory výšiviek, pokrovcov a prestieraní. Časti výšiviek aplikujem do opaskov, tašiek, anjelikov, príborníkov a časti oblečení. Podarilo sa mi vytvoriť kolekciu oblečenia zdobenú výšivkami z Málinca, ktorá bola prezentovaná počas folklórnych podujatí. Každá vec, ktorú vytvorím, je originálnym dielom, ktoré sa zhotovuje veľmi dlhú dobu a je v nej kúsok môjho srdca. Svoje výrobky prezentujem na rôznych kultúrnych podujatiach, webových stránkach, aj na sociálnych sieťach. Niektoré krojované bábiky putovali do zahraničia, aby si naši rodáci, ktorí emigrovali, pripomínali svoju rodnú zem. Každá ručná práca je pre mňa prínosná a zmyslom môjho života. Žiadna moja záľuba nedominuje, robím všetko s láskou a každý výrobok je kúskom zo mňa. Tým najväčším úspechom, že moja práca je prínosná, sú tri ocenenia Regionálny produkt Novohradu a získať také ocenenie nie je vôbec jednoduché.

Čo dodať na záver? Majke prajeme veľa zdravia, tvorivých nápadov, dobrý zrak a šikovné ruky, ktoré potrebuje pri realizácii svojich záľub.

Juraj Janšto

Naši rubári a furmani
(pamäti Jána Findru - Košarca z roku 1966)

V 18. storočí boli chlapi v dedine väčšinou rubári a furmani, lebo sklárne potrebovali veľa dreva. Drevo sa v horách rúbalo výlučne len v zime. V lete drevorubači zamenili sekeru za kosu. Robiť v hore to bol ťažký chlieb. Našich chlapov volali aj inde do hory robiť, lebo boli veľkí odborníci, sekery a píly mali v poriadku a nezľakli sa ani ťažšej roboty. Boli to chlapi tvrdí ako tatranská žula.

S jedným takýmto rubárom som aj ja rúbal šajty v zime v roku 1915-16 za Stráňou. Bol to Ján Gúgľava. Mal už 70 rokov, ale veru krv v ňom bola ostrá. Rúbali sme celú zimu pre urbársku spoločnosť. Sneh bol po kolená, nohy v krpcoch mokré celý deň, ale veru ani jeden sme neprechladli. Každý večer, keď sme išli domov, jedno poleno sme si za sebou domov dotiahli.

Odev a obuv nášho rubára opíšem podrobne, veď si to aj zaslúžia, lebo v našej doline už takýchto nebude.

Na nohách krpce s návlekami 2-3 cm širokými do pol hnáta ovinutými. Onuce konopné, siahajúce až po kolená, motúzom uviazané. Krpce Varga ušil, aj remeň zo surovej kože vyrobil. Stáli 2 zlatky. V krpcoch noha len od vrchu asi 5 cm čiernym remeňom bola krytá. Ostatná časť nohy od vrchu až po pätu bola onucou chránená. Keď večer prišiel rubár domov celý mokrý, mala žena s ním robotu. Všetko mokré hneď sušiť pri ohnisku, kde horel oheň v peci, ktorá bola celú zimu teplá. Gate (spodky) tie isté čo aj v lete nosil, tie si obliekal pod nohavice. Nohavice z postavu bieleho, čo Furdík z Banskej Bystrice vyrobil, boli široké ako mal telo. Košeľa so širokými rukávmi. Počas práce mal rukávy na zápästí uviazané a na nich zopchaté zápästky, ktoré boli z kožušiny.Košeľa do pol chrbta a po driek chrbát holý. Košeľa bez goliera motúzom sa zväzovala pod hrdlom. Rubár mal cez driek opásaný široký jánošíkovský opasok s tromi prackami napredu. Kožuch po driek siahajúci, ozdobený červenými a modrými farbami na bielej koži, okraje obšité na červeno zafarbenou kožou. Takéto farby na kožuchoch nikde inde nenosili, len na Málinci.

Klobúk s okrúhlou, hore vyhnutou strechou v Brezne vyrobený, nepremokavý, lebo občas bol slaninou mastený.

Keď museli odísť na týždeň, potravu si brali z domu. Tá týždňovka pozostávala z jedného chleba, asi 5 kilový. Zápražka s cibuľou upražená, nasušené rezance, fazuľa a zemiaky. Toto si spakovali do sanistry, natkaná a ušitá jeho ženou poťažne matkou. A cigánka čo frombije (tkanice) utkala. A tak mu veru dosť bolo toho niesť, lebo často išli do rimavskosobotských, lučenských alebo balockých hôr.

Jedálny lístok bol každé ráno krompľovka s rezancami, na obed fazuľa sladká a zvyšok na večeru. Obed aj večera do svitania museli byť hotové, lebo potom sa išlo z koliby do roboty. Kolibu si každý sám v hore urobil, spal na šušťati, zakryl sa pokrovcom, čo mu jeho žena z handier natkala. Spal oblečený, len čo si nohy vyzul. Spávanie bolo čujné, lebo aj na oheň sa muselo prikladať, lebo ak oheň vyhasol, zobudila ho zima. Aj v našich horách keď rúbali, keď len 3 km od domu, tak si kolibu spravili a celý týždeň tam spávali, lebo dni boli krátke. Často pracovali do tmy, ba často aj pri mesiačku.

Robota v hore bola ťažká a zarobené peniaze boli zaslúžené.

Spracoval: Juraj Janšto

Z našich dvorov, záhrad, priedomí, balkónov a terás

Pokračujeme v uverejňovaní Vašich pestovateľských úspechov. Aj naďalej nám môžete zasielať fotografie, s ktorými sa chcete podeliť s našimi čitateľmi, na adresu: novinymalinec@gmail.com alebo osobne, ktorémukoľvek členovi redakčnej rady Málinského hlásnika.

Aj v našich podmienkach sa dá dopestovať niekoľkokilový melón. Z týchto sa tešila p. Vierka Valentýniová, celkovo ich bolo 9.

Foto: Kančová Anna

RR

Prezimovanie zvierat

Ježko

Malé rozkošné zvieratko, ktoré všetci poznáme ako pichľavého zberača hrušiek a jabĺk, sa živí prevažne hmyzom. Ak však stetneme ježka v zimnom období, môžeme mu dať stravu pre mačky a misku vody. Ježko prežije vo vrstvách kompostu ale najčastejšie na záhradách v kôpkach lístia. Takže, keď budeme upratovať záhradu, myslime vždy na malých rozkošných ježkov (sú chránení) a nechajme im na záhrade niekoľko kôpok jesenného lístia. Po zime sa nám poďakujú čistením záhrady od škodcov.

Vtáčiky

Nie všetky vtáčiky odlietajú koncom leta do teplých krajín, ale zostávajú tu. Hľadajú si potravu. Ak chceme vtáčikom pomôcť, môžeme im vytvoriť kŕmitka. Kŕmitka môžu byť rôzne – drevené, z roliek toaletného papiera, ktoré namažeme arašidovým maslom alebo nutelou a vyváľame v slnečnicových a tekvicových semienkach alebo lojové gule so semienkami. Nie je dôležitý tvar, ale snaha pomôcť. Samozrejme môžeme ku kŕmitkam zakvačiť ovocie alebo nechať na stromoch alebo kríkoch nejaké nezozbierané ovocie, škorce majú veľmi rady jablká.

Gúgľavová Edita

Súťaž osemsmerovka

Vyriešte a vyhrajte

Pravidlá súťaže:

správne vyriešte osemsmerovku, vyplňte a vystrihnite kupón a hoďte ho do jednej zo schránok Málinského hlásnika**. Zapojíte sa tak do žrebovania o výhernú poukážku v hodnote 10 €, (platnosť poukážky je do konca roka), ktorú môžete uplatniť v potravinách – Michal Takáč, ktoré sú sponzorom tejto súťaže. Touto cestou ďakujeme sponzorovi.**

J	E	S	E	Ň	M	M	I	S	Y	C	H	R	A	V	O	M
A	N	A	B	R	A	F	A	K	T	Y	K	A	D	L	Á	A
Z	Y	M	H	Z	K	B	A	N	A	R	Y	K	Y	T	O	M
Y	K	A	E	A	O	I	R	R	Š	Z	Á	H	R	A	D	A
K	S	T	R	O	M	Y	L	O	A	Á	O	P	Ô	V	O	D
Y	O	V	O	E	Í	Ň	O	J	R	H	L	Á	I	V	E	O
K	R	C	Z	I	N	A	A	L	K	A	V	V	R	E	S	R
V	B	I	D	L	O	C	O	T	A	D	R	E	Ň	V	C	Ú
I	R	A	Ž	U	R	v	N	Ŕ	N	A	L	T	T	E	A	Ť
L	A	E	A	M	A	L	I	N	Y	O	Č	R	T	R	T	N
S	V	D	C	R	J	E	M	E	N	V	L	O	Ž	I	Í	I
I	A	K	Č	I	N	A	L	M	H	N	E	V	K	C	Č	K
R	Z	C	H	L	A	D	Č	I	A	R	A	K	D	E	S	I
U	Č	E	R	Á	V	K	E	L	I	S	T	Y	A	D	Z	A
P	O	R	A	N	Ž	O	V	Ý	O	D	L	I	E	T	A	Ť

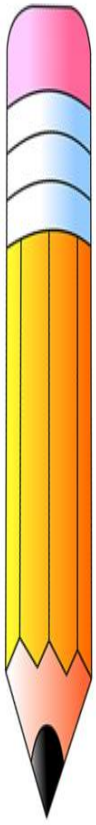

AHA, ANIČKA, AZDA, BIDLO, BROSKYNE, CÍN, ČAJ, ČIARA, ČO, ČÍTA, DREŇ, FAKTY, FARBA, HARFA, HMLA, HMYZ, HNEV, CHLAD, JAZYKY, JEME, JESEŇ, KAM, KDESI, KOMÍN, KTO, LEKVÁRE, LISTY, LOV, NEMILÝ, NIK, NORA, MALINY, MAMA, MISY, MŇA, MOTYKY, OCOT, ODLIETAŤ, OMYL, ONI, OTEC, ORANŽOVÝ, PÁR, PÁV, PIECŤ, PÔVOD, RADA, RAK, RANA, REČ, REV, ROJ, RUŽA, VRECIA, SAMA, SIRUP, SLIVKY, STROMY, SYCHRAVO, ŠARKANY, ŠÁL, TRÁPI, TŔNE, TYKADLÁ, VAK, VAR, VEK, VETRÍK, VETROVKY, VEVERICE, VLOŽ, VNEM, VRELO, VRES, ÚRODA, ZAJAC, ZAVAR, ZÁHADA, ZÁHRADA, ZEKO, ZEMIAKY.

KUPÓN – SÚŤAŽ - Málinský hlásnik

Meno a priezvisko: .....

Adresa: .....

Telefónne číslo: .....

Vaša odpoveď .....

Číslo Málinského hlásnika.....

Žrebovanie o výhernú poukážku sa uskutoční 18. 11. 2022.

Schránky Málinského hlásnika sa nachádzajú:

- na budove Obecného úradu Málinec
- v chodbe na pošte
- na budove potravín v Hute, vedľa informačnej tabule obce Málinec.

Úspešným riešiteľom osemsmerovky z minulého čísla Málinského hlásnika 2/2022 je náš občian Viliam Valentíny. Gratulujeme.

RR

Vydáva: Obecný úrad Málinec – registrované na **MK SR EV 3157/09**, **ISSN 1339-2085, Periodicita tlače:** 1x štvrťročne,Tlačiareň: ***Ex muzic, s. r. o.*** **Lučenec**
Redakčná rada: Anna Kančová, Mgr. Edita Gúgľavová, Želmíra Urdová, Mgr. Katarína Chrastinová, Mgr. Marta Čepková, Ľubomír Jakuba, predseda RR: Juraj Janšto,
Adresa: Obecný úrad Málinec, Námestie SNP 474/1, 985 26, IČO 00316211, **Kontakt:** Tel: +421 47 42 91 122,
e-mail: starosta@malinec.sk, kancova@centrum.sk, novinymalinec@gmail.com